

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії
Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

Володимир ПОНОМАРЕНКО

14 травня 2022 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

освітній ступінь «МАГІСТР»

спеціальність 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

Харків
2022

ВСТУП

Фахове вступне випробування за другим (магістерським) рівнем вищої освіти орієнтоване на виявлення знань, вмінь, компетентностей, якими володіє бакалавр з обліку і оподаткування (табл. 1). До складу тестових завдань внесені питання за наступними навчальними дисциплінами, які формують основу спеціальності 071 «Облік і оподаткування»: фінансовий облік, управлінський облік, облік і звітність в оподаткуванні та аудит. Такий вибір дисциплін пояснюється орієнтацією завдано фахового вступного випробування на спеціалізовано-професійні компетентності.

Таблиця 1

Основні професійні компетентності, якими повинен володіти бакалавр з обліку і оподаткування

Професійні компетентності
<i>Загально-професійні:</i>
- Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці
- Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування
<i>Спеціалізовано-професійні:</i>
- Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення
- Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання
- Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень
- Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій
- Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості
- Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів
- Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування
- Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків
- Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

ЗМІСТ ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

I. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Ця частина випробувань містить питання, які оцінюють знання та отримані компетенції з навчальної дисципліни «Фінансовий облік». Для підготовки до даної частини іспиту необхідне опанування наступних тем:

I.1. Облік грошових коштів

Основні вимоги до обліку і збереженню грошових коштів в касі підприємства. Поняття "ліміт каси" та порядок його визначення. Інвентаризація грошових коштів в касі. Порядок відкриття рахунків в установах банку. Первинна документація, що використовується в обліку банківських операцій з іноземною валютою. Акредитивна форма розрахунків. Облік операцій з покупки та продажу іноземної валюти. Облік інших грошових коштів: грошові документи та грошові кошти в дорозі.

I.2. Облік дебіторської заборгованості

Методологічні основи обліку дебіторської заборгованості: П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість". Класифікація дебіторської заборгованості: довгострокова та поточна, їх склад. Облік довгострокової дебіторської заборгованості. Облік розрахунків за векселями одержаними. Первинна документація з обліку розрахунків з покупцями та замовниками. Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками. Облік резерву сумнівних боргів. Методи визначення розміру резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків за виданими авансами. Облік розрахунків з підзвітними особами за відрядженням. Облік розрахунків за нарахованими доходами. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків. Облік витрат майбутніх періодів.

I.3. Облік основних засобів

Методологічні основи обліку основних засобів: П(С)БО 7 "Основні засоби". Основні засоби: групування за характером участі у процесі виробництва, за ступенем використання, галузями, приналежності. Оцінка основних засобів. Індксація, дооцінка і зниження ціни балансової вартості основних засобів. Документальне оформлення та облік господарських операцій з надходження основних засобів: за плату, безоплатне отримання, як внесок до статутного капіталу, в обмін на подібні і не подібні об'єкти. Документальне оформлення та облік господарських операцій з вибуття основних засобів:

визначення фінансового результату від реалізації та ліквідації, безоплатна передача. Аналітичний облік основних засобів. Методи нарахування амортизації, порядок визначення суми амортизаційних відрахувань та їх облік. Документальне оформлення результатів інвентаризації та відображення їх в обліку. Особливості оцінки інших необоротних матеріальних активів.

1.4. Облік нематеріальних активів

Методологічні основи обліку нематеріальних активів: П(С)БО 8 "Нематеріальні активи". Визнання й оцінка нематеріальних активів. Первинна документація з обліку нематеріальних активів. Переоцінка нематеріальних активів. Особливості визначення амортизації нематеріальних активів. Зменшення корисності нематеріальних активів. Аналітичний облік нематеріальних активів. Документальне оформлення результатів інвентаризації нематеріальних активів та відображення їх в обліку.

1.5. Облік запасів

Методологічні основи обліку виробничих запасів: П(С)БО 9 "Запаси". Оцінка запасів. Документальне оформлення та облік господарських операцій з надходження запасів: від постачальників, підзвітних осіб, із виробництва, внаслідок ліквідації тощо. Особливості обліку транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ). Облік вибуття запасів. Методи оцінки при вибутті запасів. Облік поточних біологічних активів. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП). Поняття та класифікація МШП. Синтетичний облік МШП. Аналітичний облік виробничих запасів. Документальне оформлення результатів інвентаризації запасів. Готова продукція та її економічний зміст. Види оцінок готової продукції. Документальне оформлення випуску готової продукції з виробництва. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції на складі та в бухгалтерії. Розрахунок собівартості випущеної та реалізованої готової продукції.

1.6. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Методологічні основи обліку фінансових інвестицій: П(С)БО 12 "Фінансові інвестиції". Оцінка фінансових інвестицій за собівартістю та на дату балансу. Документальне оформлення господарських операцій з довгостроковими фінансовими інвестиціями. Облік довгострокових фінансових інвестицій за методом участі в капіталі. Кореспонденція рахунків з обліку фінансових інвестицій за методом участі в капіталі. Аналітичний облік довгострокових фінансових інвестицій.

1.7. Облік поточних фінансових інвестицій

Методологічні основи обліку фінансових інвестицій: П(С)БО 12 "Фінансові інвестиції". Склад та види поточних фінансових інвестицій. Оцінка поточних фінансових інвестицій. Еквіваленти грошових коштів та їх облік. Аналітичний облік поточних фінансових інвестицій. Типові записи з кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку поточних фінансових інвестицій.

1.8. Облік витрат виробництва

Методологічні основи обліку витрат виробництва: П(С)БО 16 "Витрати". Групування витрат виробництва за статтями калькуляції та елементами. Класифікація витрат собівартості на промислових підприємствах за ознаками. Виробнича собівартість продукції, собівартість і калькуляція та її види. Облік витрат на виробництво продукції. Склад витрат. Визначення собівартості одиниці продукції. Облік незавершеного виробництва. Оцінка незавершеного виробництва. Методи калькулювання собівартості продукції: простий, попередільний, позамовний, нормативний. Типова кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку витрат виробництва.

1.9. Облік витрат майбутніх періодів

Поняття і склад витрат майбутніх періодів. Формування інформації витрат майбутніх періодів на субрахунках бухгалтерського обліку підприємства. Оцінка витрат майбутніх періодів. Порядок списання витрат майбутніх періодів на витрати звітного періоду. Аналітичний облік витрат майбутніх періодів.

1.10. Облік короткострокових зобов'язань

Методологічні основи обліку зобов'язань: П(С)БО 11 "Зобов'язання". Короткострокові зобов'язання та їх склад. Короткострокові кредити банків. Порядок отримання короткострокових кредитів у банківських установах та документування. Аналітичний облік короткострокових кредитів банків. Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями. Визначення суми поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями на дату балансу. Синтетичний та аналітичний облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями. Короткострокові векселі видані. Терміни за вексельними операціями. Документування господарських операцій з векселями. Синтетичний та аналітичний облік виданих короткострокових векселів. Розрахунки з постачальниками та підрядниками. Аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Розрахунки за іншими операціями: Розрахунки пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утриманими для продажу; розрахунки за авансами одержаними; розрахунки за нарахованими відсотками; розрахунки з іншими кредиторами. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за іншими операціями. Документування господарських операцій за розрахунками з авансів одержаних, за нарахованими відсотками та з іншими кредиторами.

1.11. Облік довгострокових зобов'язань

Визначення та склад довгострокових зобов'язань. Довгострокові кредити банків та інші позики. Синтетичний та аналітичний облік довгострокових кредитів банків та інших позик. Рахунки обліку та їх економічний зміст. Складання бухгалтерських проведення за операціями з довгостроковими кредитами банків та іншими позиками. Довгострокові векселі видані. Синтетичний та аналітичний облік господарських операцій за довгостроковими векселями виданими. Рахунки обліку та їх економічний зміст. Довгострокові зобов'язання за облігаціями. Визначення та класифікація облігацій підприємства. Відображення в обліку довгострокових облігацій випущених з премією, дисконтом. Нарахування відсотків до сплати та амортизації премії і дисконту. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за випущеними облігаціями. Довгострокові зобов'язання з оренди. Визначення фінансової оренди та її сутність. Відображення в обліку довгострокових зобов'язань з фінансової оренди. Розподіл орендних платежів на мінімальні, винагороду та за об'єкт оренди і відображення їх в обліку. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з фінансової оренди. Особливості бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань з оренди ЦМК.

1.12. Облік праці та її оплати

Методологічні основи обліку праці і її оплати: П(С)БО 26 "Виплати працівникам". Склад фонду оплати праці та штатний розпис. Облік використання робочого часу. Відпустки працівникам та їх види і оплата. Індксація заробітної плати. Розрахунок середньої заробітної плати для оплати лікарняних листів, щорічної відпустки, за дні у відрядженнях, вихідної допомоги. Визначення суми виплати по лікарняному листу. Відображення нарахованих виплат в обліку. Визначення суми відрахувань єдиного соціального внеску. Порядок розрахунків з соціального страхування.

1.13. Облік розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів Розрахунки за податками й платежами. Аналітичний облік

розрахунків з бюджетом з податків та обов'язкових платежів, у тому числі: податок з доходів фізичних осіб; податок на прибуток; податок на додану вартість; рентні платежі, екологічний збір, єдиний податок, податок на майно, податок на авто, паркувальний збір, туристичний збір. Нарахування та строки перерахування податків та платежів до бюджету.

1.14. Облік доходів і витрат

Методологічні основи обліку доходів і витрат: П(С)БО 15 "Дохід" і П(С)БО 16 "Витрати". Визначення доходів. Склад доходів: від реалізації; від іншої операційної діяльності; від фінансової діяльності; від інвестиційної діяльності; від надзвичайних подій. Оцінка доходів: вартість за договором; справедлива вартість; поточна вартість; скидка, накидка ціни. Визнання доходів: умови визнання доходів; доход визнаний в момент передачі; доход признаний після передачі; доход признаний до передачі. Визначення витрат. Склад витрат: собівартість реалізації; адміністративні витрати; витрати на збут; витрати іншої операційної діяльності; витрати фінансової діяльності; витрати інвестиційної діяльності; витрати надзвичайних подій. Визнання витрат.

1.15. Облік доходів майбутніх періодів

Сутність доходу майбутніх періодів. Особливості відображення в бухгалтерському обліку отриманих доходів майбутніх періодів. Включення доходів майбутніх періодів до складу доходів звітного періоду. Синтетичний та аналітичний облік доходів майбутніх періодів. Бухгалтерський рахунок обліку майбутніх періодів, його економічна характеристика.

1.16. Облік фінансових результатів діяльності підприємства

Критерії визнання прибутку, збитку. Визначення фінансових результатів діяльності: валового прибутку збитку; фінансового результату від операційної діяльності; результату фінансових операцій; результату іншої звичайної діяльності; результату надзвичайних подій; чистого прибутку збитку. Трансформаційна таблиця для визначення фінансових результатів діяльності та закриття рахунків доходів і витрат.

1.17. Облік власного капіталу

Методологічні основи обліку власного капіталу. Сутність, функції, правові основи та структура власного капіталу. Формування статутного капіталу на

підприємствах різних форм власності підприємств. Збільшення, зменшення статутного капіталу. Документальне оформлення змін статутного капіталу. Сутність та створення пайового капіталу. Призначення та складові додаткового капіталу. Створення та використання резервного капіталу. Визначення нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), використання та покриття. Вилучений капітал та господарські операції з ним. Сутність та склад забезпечення майбутніх витрат і платежів. Сутність цільового фінансування і цільових надходжень та господарські операції з ними. Сутність неоплаченого капіталу. Синтетичний та аналітичний облік неоплаченого капіталу у товариствах. Кореспонденція рахунків з обліку неоплаченого капіталу.

1.19. Фінансова звітність підприємства

Сутність фінансової звітності підприємств та її користувачі. Призначення балансу. Структура звіту про фінансові результати, статті та елементи. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал та його показники. Зміст приміток до фінансових звітів.

II. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Ця частина випробувань містить питання, які оцінюють знання та отримані компетенції з навчальної дисципліни "Управлінський облік», в результаті якої необхідно:

знати:

- 1) історію виникнення та розвитку управлінського обліку;
- 2) взаємозв'язок категорій "управлінський облік", "виробничий облік", "калькулювання";
- 3) класифікацію витрат за різними ознаками;
- 4) методи побудови функції витрат;
- 5) концепцію обліку витрат за центрами відповідальності;
- 6) методику аналізу взаємозв'язку "витрати – обсяг – прибуток";
- 7) роль та значення калькулювання і ціноутворення;
- 8) системи обліку витрат та методи калькулювання;
- 9) методику та техніку складання калькуляції готової продукції у виробництві;
- 10) порівняльну характеристику систем калькулювання за повними та змінними витратами;

- 11) види основної та побічної продукції у різних галузях господарства;
- 12) особливості оцінки та обліку незавершеного виробництва;
- 13) особливості розподілу витрат згідно з П(с)БО 16 "Витрати";
- 14) цілі бюджетування та роль бухгалтерів у цьому процесі;
- 15) види та способи взаємозв'язку бюджетів;
- 16) методи аналізу варіантів прийняття альтернативних рішень;

вміти:

- 1) розуміти поведінку витрат;
- 2) визначати функцію витрат за допомогою різних методів;
- 3) оцінювати надійність функції витрат;
- 4) визначати маржинальний дохід, точку беззбитковості;
- 5) проводити маржинальний аналіз;
- 6) будувати графіки: беззбитковості, взаємозв'язку "обсяг – прибуток", маржинального доходу;
- 7) розподіляти витрати обслуговуючих підрозділів;
- 8) обчислювати та застосовувати ставку розподілу накладних витрат;
- 9) визначати і списувати нерозподілені та зайво розподілені накладні витрати;
- 10) застосовувати калькулювання змінних витрат для прийняття управлінських рішень.

Для підготовки до даної частини іспиту необхідне опанування наступних тем:

II.1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

1.1. Історія виникнення й етапи розвитку управлінського обліку.

Концепція управлінського обліку у міжнародній практиці. Історія виникнення та етапи розвитку управлінського обліку.

1.2. Визначення поняття управлінського обліку та його співвідношення з поняттям виробничого обліку.

Сутність виробничого обліку. Співвідношення управлінського та виробничого обліку.

1.3. Методи управлінського обліку.

Функції, методи та цілі управлінського обліку. Сутність, види, обсяг та користувачі інформації в системі управлінського обліку.

1.4. Порівняння функцій, методів та цілей управлінського і фінансового обліку.

Ознаки порівняння управлінського та фінансового обліку. Спільні риси та відмінності фінансового й управлінського обліку.

1.5. Сутність, види, обсяг і користувачі інформації в системі

управлінського та фінансового обліку.

Особливості інформації управлінського та фінансового обліку, її використання.

1.6. Організація управлінського обліку у системі рахунків бухгалтерського обліку України та у зарубіжних країнах.

Існуючі системи управлінського обліку в Україні та в зарубіжних країнах.

II.2. Склад витрат виробництва. Їх загальна класифікація і поведінка

1.1. Класифікація витрат в управлінському обліку.

Напрямки класифікації витрат. Класифікація витрат за різними ознаками.

1.2. Поведінка витрат. Способи управління поведінкою витрат.

Сутність поведінки витрат та фактори, що на неї впливають.

1.3. Поняття функції витрат та методи побудови функції витрат.

Сутність функції витрат. Методи побудови функції витрат.

II.3. Облік і контроль за центрами відповідальності

3.1. Концепція організації обліку та оцінки діяльності центрів відповідальності.

Сутність центрів відповідальності. Їх види і призначення.

3.2. Облік та оцінка діяльності центрів витрат, доходів та прибутку.

Облік та оцінка діяльності центрів витрат, доходів, прибутку.

3.3. Побудова обліку відповідальності на підставі стандартних витрат за методом "тариф – година – машина".

Сутність стандартних витрат, порядок їх визначення. Використання методу "тариф – година – машина".

3.4. Базисні теоретичні і поточні стандарти та норми витрат. Аналіз відхилень від встановлених стандартів та норм витрат.

Сутність норм витрат. Аналіз відхилень від стандартів та норм.

3.5. Оцінка діяльності центрів інвестицій. Трансфертне ціноутворення.

Облік і оцінка діяльності центрів інвестицій. Сутність трансфертних цін.

II.4. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

4.1. Мета і методи аналізу взаємозв'язку "витрати – обсяг – прибуток".

Способи проведення аналізу взаємозв'язку "витрати – обсяг – прибуток".

4.2. Аналіз чутливості прибутку до зміни витрат, ціни та обсягів реалізації. Точка беззбитковості.

Сутність маржинального доходу. Способи розрахунку точки

беззбитковості. Запас міцності. Побудова графіку беззбитковості.

4.3. *Взаємозв'язок "витрати – обсяг – прибуток" в умовах виробництва декількох видів продукції.*

Комбінація продаж. Розрахунок середньозваженого маржинального доходу.

4.4. *Припущення, на яких базується аналіз взаємозв'язку "витрати – обсяг – прибуток".*

II.5. Способи і методи обліку витрат. Системи калькулювання та управління витратами

5.1. *Взаємозв'язок та взаємозумовленість понять "облік витрат" і "калькулювання". Об'єкти обліку витрат та калькулювання їх собівартості.*

Сутність калькулювання. Собівартість і її види.

5.2. *Етапи облікових робіт по визначенню витрат. Методи обліку витрат та системи калькулювання.*

Етапи калькулювання собівартості продукції. Системи калькулювання і методи обліку витрат.

5.3. *Система калькулювання за замовленнями, визначення "ціни контракту".*

Позамовне калькулювання: особливості, відображення в обліку.

5.4. *Система калькулювання за процесами, поняття еквіваленту одиниці готової продукції.*

Сутність попроцесного калькулювання. Визначення еквівалента одиниці готової продукції.

5.5. *Системи калькулювання DIRECT-COSTING, STANDART-COST та калькулювання на підставі діяльності.*

Особливості використання систем DIRECT-COSTING, STANDART-COST та калькулювання на підставі діяльності.

II.6. Система обліку, калькулювання та управління за повними витратами

6.1. *Сутність системи калькулювання за повними витратами.*

Облік повних витрат. Прямі витрати. Накладні витрати.

6.2. *Облік прямих виробничих витрат. Облік і розподіл виробничих накладних витрат.*

Облік прямих матеріальних витрат. Облік прямих витрат на оплату праці. Облік інших прямих витрат. Способи розподілу накладних витрат.

6.3. *Методи розподілу накладних витрат. Визначення ставки розподілу*

накладних витрат.

Сутність і порядок здійснення розподілу накладних витрат прямим методом, методом послідовного розподілу, методом розподілу взаємних послуг, методом одночасного розподілу.

6.4. Поняття супутньої продукції. Порядок розподілу спільних витрат.

Супутня продукція. Розподіл спільних витрат у точці розподілу.

II.7. Система обліку, калькулювання та управління за змінними витратами

7.1. Поняття маржинального доходу.

Використання маржинального доходу для оцінки діяльності підприємства.

7.2. Основні принципи калькулювання собівартості за змінними витратами.

Порядок здійснення калькулювання за змінними витратами.

7.3. Переваги та недоліки системи калькулювання змінних витрат. Особливості калькулювання на підставі діяльності.

Використання калькулювання за змінними витратами під час прийняття управлінських рішень.

II.8. Система обліку, калькулювання та управління за нормативними витратами

8.1. Сутнісна характеристика системи обліку, калькулювання та управління за нормативними витратами.

Сутність і використання системи калькулювання за нормативними витратами.

8.2. Поняття, порядок встановлення норм витрат і результат використання нормативних витрат для цілей обліку, калькулювання та управління.

Порядок розрахунку нормативних витрат.

8.3. Особливості організації та функціонування системи обліку, калькулювання та управління за нормативними витратами.

Калькулювання собівартості продукції за нормативними витратами. Відхилення від норм, їх облік.

8.4. Переваги та недоліки системи обліку, калькулювання та управління за нормативними витратами.

Переваги і недоліки калькулювання за нормативними витратами.

8.5. Порядок перегляду, зміни та встановлення нових норм витрат.

Зміни норм, їх перегляд та розрахунок нових. Метод первинного

документування та розрахунковий метод.

8.6. *Сфери найбільш доцільного використання системи обліку, калькулювання та управління за нормативними витратами.*

Доцільність використання калькулювання за нормативними витратами.

II.9. Бюджетування і контроль

9.1. *Сутність бюджетування та види бюджетів.*

Призначення бюджетів і їх види.

9.2. *Етапи складання бюджетів.*

Етапи складання бюджетів.

9.3. *Види бюджетів та кошторисів. Взаємоузгодження та взаємопоеднання бюджетів.*

Основні принципи взаємоузгодження та взаємопоеднання бюджетів.

9.4. *Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень.*

Аналіз відхилень від бюджетних показників.

II.10. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

10.1. *Процес прийняття рішень та поняття релевантності облікової інформації.*

Сутність прийняття рішень. Етапи процесу прийняття рішень.

10.2. *Аналіз варіантів альтернативних рішень. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень. Рішення стосовно оптимального розміру обсягу виробництва та замовлення.*

Типові приклади операційних рішень. Використання графічного методу для вирішення задач оптимізації. Рішення стосовно спеціального замовлення.

10.3. *Визначення моменту розміщення замовлень та підбір оптимального "портфелю замовлень".*

Момент розміщення замовлення. Система з фіксованим розміром замовлення. Система з фіксованим інтервалом між замовленнями. Система з двома контрольними рівнями запасів і з фіксованою періодичністю замовлення. Система з двома контрольними рівнями запасів без фіксованої періодичності замовлення.

10.4. *Рішення стосовно визначення оптимального розміру запасів.*

Економічний розмір замовлення. Використання табличного, графічного методу або методу формул для визначення оптимального розміру запасів.

10.5. *Рішення стосовно ціноутворення. Модель прийняття рішень за умов невизначеності.*

Довгострокова нижня межа ціни. Короткострокова нижня межа ціни. Ціноутворення за принципом "витрати плюс".

10.6. Прийняття довгострокових рішень. Методи та принципи дисконтування грошових потоків та визначення реальних витрат. Раціонавання капіталу.

Термін окупності інвестицій. Проста норма прибутку. Чиста теперішня вартість. Індекс прибутковості. Внутрішня норма рентабельності проекту. Дисконтований період окупності.

III. ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ В ОПОДАТКУВАННІ

Для підготовки до даної частини іспиту необхідне опанування наступних тем:

III.1. Податковий облік: його зміст та організація на підприємстві.

Історичні передумови виникнення в суспільстві податків. Поняття податків та зборів та їх характерні особливості. Функції податків. Елементи податку та їх характеристика. Принципи побудови Податкової системи України. Загальнодержавні та місцеві податки і збори. Сутність податкового обліку та його структура. Спільні риси та розбіжності бухгалтерського та податкового обліку. Предмет та методи ведення податкового обліку. Сучасні підходи до ведення податкового обліку.

III.2. Податковий облік та звітність з податку на прибуток підприємств.

Платники податку на прибуток. Порядок формування об'єкта оподаткування. Податкова база. Ставки податку на прибуток. Порядок сплати податку на прибуток. Структура оподатковуваних доходів з податку на прибуток. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Порядок визнання доходів з метою оподаткування. Витрати підприємства – поняття та склад в оподаткуванні. Амортизація основних засобів і нематеріальних активів: поняття та методи нарахування. Визначення вартості об'єктів амортизації та порядок нарахування амортизації. Структура податкової декларації з податку на прибуток підприємства та додатки до неї. Види податкової декларації. Порядок заповнення податкової декларації. Строки надання податкової декларації до податкових органів. Адміністративна відповідальність платника податку на прибуток.

III.3. Податковий облік та звітність з податку на додану вартість.

Податок на додану вартість та його характеристика. Платники ПДВ та їх реєстрація. Звітний податковий період. Визначення об'єкту оподаткування податком на додану вартість. Операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ. Операції звільнені від оподаткування. Ставки ПДВ. Порядок складання податкової накладної, розрахунку-коригування, реєстру виданих та отриманих податкових накладних. Етапи реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних. Надання Єдиного реєстру до податкових органів. Податкове зобов'язання, податковий кредит та дата їх виникнення. порядок відображення податкового кредиту за операціями, що не підтверджені податковими накладними чи митними деклараціями. Податкові наслідки з ПДВ за експортними операціями. Загальний алгоритм бюджетного відшкодування ПДВ. Структура податкової декларації з ПДВ. Види податкової декларації. Порядок заповнення податкової декларації. Строки надання податкової декларації до податкових органів. Адміністративна відповідальність платника податку на додану вартість.

III.4. Податковий облік та звітність з податку з доходів фізичних осіб.

Податок на доходи фізичних осіб та його платники. Об'єкт оподаткування ПДФО резидента та нерезидента України. Склад оподаткованого доходу фізичних осіб. Доходи фізичних осіб, що не включаються до розрахунку оподаткованого доходу. Ставки податку. Сутність та правила застосування податкової соціальної пільги. Порядок розрахунку та розмір податкової соціальної пільги. Застосування податкової соціальної пільги для різних категорій фізичних осіб. Податкова знижка як соціальна категорія. Обмеження на право застосування податкової знижки. Податкова знижка за витратами пов'язаними з іпотечним житловим кредитуванням. Податкова знижка за витратами на оплату навчання. Податкова знижка на суми у вигляді пожертвувань або благодійних внесків. Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку. Види податкового розрахунку. Порядок заповнення податкового розрахунку. Строки надання податкового розрахунку до податкових органів. Адміністративна відповідальність платника податку з доходів фізичних осіб.

III.5. Податковий облік та звітність за спрощеною системою оподаткування.

Критерії визнання суб'єктами малого підприємництва. Групи суб'єктів

господарювання для сплати єдиного податку. Обмеження суб'єктів господарювання за видами діяльності при обранні спрощеної системи оподаткування. податки та збори, що не сплачуються спрощенцями. Склад доходів суб'єктів господарювання, що обрали спрощену систему оподаткування. Доходи, що не включаються до бази оподаткування єдиними податком. Дата визнання доходів при розрахунку єдиного податку. Фіксовані та відсоткові ставки єдиного податку. Перехід платників єдиного податку до інших груп. Податковий звітний період платників єдиного податку. Порядок нарахування та сплати єдиного податку. Порядок заповнення розрахунку єдиного податку. Види податкового розрахунку. Порядок заповнення податкового розрахунку суб'єктом малого підприємництва – юридичною особою. Строки надання розрахунку до податкових органів. Адміністративна відповідальність платника єдиного податку.

III.6. Податковий облік та звітність за платою за землю.

Правові підстави землекористування в Україні відповідно до чинного законодавства. Сутність плати за землю та її форми. Платники земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності. Види земельних ділянок. Земельні ділянки, що не підлягають оподаткуванню. Пільги зі сплати земельного податку. Об'єкт та база земельного податку. Нормативна та експертна грошова оцінка земельних ділянок. Ставки земельного податку. Порядок обчислення земельного податку за землі сільськогосподарського призначення та землі населених пунктів. Особливості обчислення земельного податку за землі, грошова оцінка яких не проведена. Особливості обчислення земельного податку за земельні ділянки несільськогосподарських угідь, розташованих за межами населених пунктів. Порядок стягнення та сплати орендної плати за землю. Податковий звітний період платників плати за землю Склад звітності з плати за землю, порядок її надання та сплати зобов'язань. Строки надання розрахунку до податкових органів. Адміністративна відповідальність платників податку.

III.7. Податковий облік та звітність сільськогосподарських виробників.

Поняття фіксованого сільськогосподарського податку Платники податку. Умови реєстрації платником ФСП. Податки і збори, які не сплачують платники ФСП. Податковий (звітний) період для ФСП. Об'єкт оподаткування ФСП. Визначення бази оподаткування ФСП. Ставки податку. Податкова декларація з ФСП та порядок її надання. Порядок сплати ФСП. Адміністративна відповідальність платників податку.

III.8. Податковий облік та звітність з інших податків, зборів й обов'язкових платежів.

Податковий облік та звітність акцизного податку. Податковий облік та звітність митних операцій. Мито, митні збори, митні платежі. Види мита та їх характеристика. Порядок визначення митної вартості та мита. Пільги щодо ввізного (вивізного) мита. Механізм нарахування та сплати мита. Податковий облік та звітність з екологічного податку. Податковий облік та звітність зі збору за першу реєстрацію транспортного засобу. Податковий облік та звітність туристичного збору. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

IV. АУДИТ

Для підготовки до даної частини іспиту необхідне опанування наступних тем:

IV.1. Сутність і предмет аудиту

Історія виникнення й розвитку аудиту. Основні передумови та фактори, що зумовили появу аудиту як самостійного виду підприємницької діяльності. Етапи становлення та розвитку аудиту. Особливості становлення аудиту в Україні. Місце й роль аудиту в системі управління. Користувачі аудиту та їх цілі. Роль аудиту як сучасної форми фінансового контролю. Визначення поняття «аудит». Визначення поняття «аудиторська діяльність». Сутність відмінності аудиту й аудиторської діяльності. Поняття інших аудиторських послуг. Відмінність аудиту від інспектування в формі ревізії. Відмінність аудиту від експертизи. Поняття завдання з надання впевненості. Мета аудиту та загальні цілі аудитора під час аудиту фінансової звітності згідно МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту». Поняття предмету аудиту. Поняття об'єкту аудиту. Види об'єктів аудиту. Класифікація видів аудиту.

IV.2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Мета та підходи до регулювання аудиторської діяльності. Критерії оцінки рівня урегульованості аудиторської діяльності. Регулювання аудиторської діяльності на міжнародному рівні. Концепції, постулати та стандарти аудиту. Міжнародна федерація професійних бухгалтерів: мета існування та завдання в контексті регулювання аудиторської діяльності в світі. Роль Органу суспільного

нагляду у забезпеченні якості аудиторського контролю в Україні. Основні напрями діяльності Аудиторської палати України (АПУ) як регулятора на ринку аудиторських послуг. Правові основи функціонування АПУ. Професійні громадські організації аудиторів України. Спілка аудиторів України: роль та правові основи функціонування. Умови створення інших професійних громадських організацій аудиторів. Внутрішньофірмове управління аудиторською діяльністю. Система нормативно-правового регулювання аудиторської діяльності в Україні: законодавчі акти; нормативно-правові акти АПУ, інших міністерств та відомств; Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Внутрішньофірмові стандарти аудиту. Суб'єкти проведення аудиту в Україні. Аудитор і його статус. Порядок сертифікації аудиторів та підвищення їх кваліфікації. Аудиторська фірма і порядок її створення. Реєстр аудиторських фірм і аудиторів. Права та обов'язки аудиторів і аудиторських фірм. Відповідальність аудиторів і аудиторських фірм. Поняття професійної етики аудитора та її фундаментальні принципи. Сутність інформаційного забезпечення аудиторської діяльності. Класифікація інформації, що використовується в аудиті.

IV.3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

Поняття методу, прийому та процедури аудиту. Класифікація методів аудиту. Прийоми документального контролю. Прийоми фактичного контролю. Поняття аудиторської вибірки згідно МСА 530 «Аудиторська вибірка». Вимоги до аудиторської вибірки. Поняття методики аудиту. Критерії оцінювання фінансової звітності. Поняття критерію та належного критерію згідно МСА. Якісні характеристики фінансової звітності згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», П(С)БО 1, МСБО 1.

IV.4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Причини виникнення викривлень у фінансових звітах. Визначення поняття «помилка». Визначення поняття «шахрайство». Типи навмисних викривлень у фінансових звітах. Відповідальність управлінського персоналу за запобігання та виявлення випадків шахрайства і помилок. Властиві обмеження аудиту в контексті шахрайства. Відповідальність аудитора за виявлення суттєвих викривлень внаслідок шахрайства. Визначення поняття «суттєвість» в МСА 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту». Визначення суттєвості та суттєвості виконання при плануванні аудиту. Перегляд суттєвості під час аудиту. Способи розрахунку рівня суттєвості.. Поняття аудиторського

ризик згідно МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту». Складові аудиторського ризику: ризик суттєвого викривлення та ризик контролю. Властивий ризик. Ризик контролю. Ризик невиявлення. Методи оцінки аудиторського ризику. Інтуїтивний метод. Кількісний метод. Прийнятний аудиторський ризик. Взаємозв'язок між суттєвістю й аудиторським ризиком. Поняття внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. Характер та обсяг розуміння доречних заходів контролю. Компоненти внутрішнього контролю. Заходи контролю, доречні для аудиту.

IV.5. Планування аудиту

Поняття аудиторського процесу. Поняття технології аудиту. Стадії аудиторського процесу. Поняття планування аудиту згідно МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності». Попереднє (стратегічне) планування аудиту: розуміння бізнесу клієнта; ознайомлення з організацією і веденням бухгалтерського обліку; попередня оцінка достатності інформації для цілей аудиту; визначення необхідного складу і кваліфікаційного рівня фахівців, термінів роботи, організаційних питань; оцінка можливості проведення аудиту; встановлення загальної стратегії аудиту; лист-зобов'язання на проведення аудиту; оформлення і підписання договору. Розробка плану та програми аудиторської перевірки: оцінка рівня суттєвості; оцінка внутрішнього контролю; оцінка ризиків; визначення обсягу робіт; складання плану аудиторської перевірки, графіка виконання робіт та бюджету робочого часу; складання робочої програми аудиторської перевірки та меморандуму планування.

IV.6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Визначення поняття аудиторських доказів згідно МСА 500 «Аудиторські докази». Достатність і прийнятність аудиторських доказів. Інформація, яка може бути використана як аудиторські докази. Види аудиторських доказів. Джерела отримання аудиторських доказів. Аудиторські процедури отримання аудиторських доказів: перевірка, спостереження, зовнішнє підтвердження, повторне обчислення, повторне виконання, аналітичні процедури, запит. Загальні правила щодо достовірності аудиторських доказів. Поняття робочих документів аудитора згідно МСА 230 «Аудиторська документація». Причини, що зумовлюють необхідність робочих документів. Чинники, що впливають на форму, зміст та обсяг аудиторської документації. Склад робочих документів аудитора. Класифікація робочих документів аудитора. Вимоги щодо

оформлення та порядку зберігання робочих документів аудитора.

IV.7. Аудит фінансової звітності

Мета аудиторської перевірки фінансової звітності. Завдання аудиту фінансової звітності. Аудит компонентів фінансової звітності: аудит Балансу (Звіту про фінансовий стан - форма №1); аудит Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід - форма №2); аудит Звіту про рух грошових коштів (форма №3); аудит Звіту про власний капітал (форма №4); перевірка Приміток до річної фінансової звітності (форма №5). Особливості аудиту активів підприємства. Аудит бухгалтерського обліку. Аудит засновницьких та інших загальних документів. Аудит облікової політики. Оцінка системи внутрішнього контролю. Аудиторська перевірка формування власного, позикового та резервного капіталу. Аудит кредитів і розрахункових операцій. Аудит фінансових результатів.

IV.8. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

Визначення поняття «аудиторський звіт незалежного аудитора». Вимоги МСА 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності» до структури й форми аудиторського звіту. Елементи аудиторського звіту згідно МСА 700. Характеристика елементів аудиторського звіту. Поняття немодифікованої думки. Типи модифікованих думок. Обставини, за яких вимагається модифікація аудиторської думки. Форма і зміст аудиторського звіту при висловленні модифікованої думки згідно МСА 705 «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора». Пояснювальні параграфи в аудиторському звіті згідно МСА 706 «Пояснювальні параграфи та параграфи з інших питань у звіті незалежного аудитора». Питання, інформацію про які слід повідомляти та процес повідомлення згідно МСА 260 «Повідомлення інформації з питань аудиту тим, кого наділено найвищими повноваженнями», МСА 265 «Повідомлення інформації про недоліки внутрішнього контролю тим, кого наділено найвищими повноваженнями, та управлінському персоналу».

IV.9. Підсумковий контроль

Оцінка результатів аудиту: оцінка повноти та якості виконання всіх пунктів стратегії аудиту; оцінка адекватності розкриття фінансової інформації в звітності. Поняття якості в аудиторській діяльності. Концептуальні основи контролю аудиторської діяльності в Україні. Види контролю якості аудиторських послуг. Внутрішній контроль: основні вимоги до організації

системи внутрішнього контролю якості аудиторських послуг, елементи системи контролю якості аудиторських послуг. Документування процесу контролю якості в аудиторській фірмі. Зовнішній контроль якості: організація АПУ проведення зовнішніх перевірок систем контролю якості.

IV.10. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Визначення поняття аудиторської послуги. Вимоги до надання аудиторських послуг. Відповідальність аудиторів та клієнтів при наданні аудиторських послуг. Місце аудиторських послуг у загальному обсягу діяльності аудиторської фірми. Об'єкти аудиторських послуг. Перелік послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми) в Україні. Класифікація аудиторських послуг. Види послуг за змістом. Види послуг за принципом сумісності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аудит: навч. посіб. / Дерев'янка С. І., Кузик Н. П., Олійник С. О., Ганяйло О. М. Київ: ЦУЛ, 2016. 380 с.
2. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / В. М. Соболев, І. А. Косата, Т. В. Розіт тощо; за ред. В. М. Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
3. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч. посібник / [Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін.]; під заг. ред. М. І. Скрипник. Київ : «Центр учбової літератури». 2017. 340 с.
4. Верига Ю., Плаксієнко В., Кулик В., Карпенко Є. Облік, оподаткування та аудит. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 509 с.
5. Верига Ю., Ватуля І., Левченко З. Звітність підприємств. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 776 с.
6. Виноградова М., Жидєєва Л. Аудит. К.: Видавництво Центр навчальної літератури, 2019. 654 с.
7. Голов С.Ф. Управлінський облік. К.: Лібра, 2008. 704 с.
8. Ільїна С., Верхоглядова Н., Шило В. Бухгалтерський фінансовий облік. Теорія та практика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 536 с.
9. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В., Денчук Н.П. Фінансовий облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ. 2019. 478 с.
10. Лень В.С., Гливіченко В.В. Бухгалтерський облік в Україні. Київ:

"Центр учбової літератури", 2018. 608 с.

11. Лисиченко О.О., Атамас П.Й., Атамас О.П. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ: "Центр учбової літератури". 2019. 356 с.

12. Немченко В., Редько О., Кононенко В. Аудит. Основи державного, незалежного, професійного та внутрішнього аудиту. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 540 с.

13. Облік і аудит у питаннях та відповідях: навч.-метод. посіб. / Є. В. Калюга та ін. Київ, 2019. 374 с.

14. План рахунків бухгалтерського обліку, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 зі змінами та доповненнями : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

15. Податковий кодекс України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

16. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

17. Пономарьова Н., Войнаренко М., Замазій О. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 488 с.

18. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1997 р. № 996 (зі змінами) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

19. Слюсаренко В. Є., Колісник Г. М. Аудит: навчальний посібник (друге видання доповнене. Ужгород: КП «Ужгородська міська друкарня», 2016. 456 с.

20. Теловата М.Т., Петраковська О.В. Фінансовий облік – 1 (у схемах і аблицах): навч. посіб. Київ : Інтердрук, 2019. 217 с.

21. Управлінський облік: Навч. посіб. / Ю. Д. Малярєвський, С. В. Лабунська, Л. В. Безкоровайна, та ін. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2009. 248с.

22. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / за ред. М.Ф. Огійчука. Київ: Алерта, 2016. 1040 с.

23. Шара Є., Бідюк О., Соколова-Гонтаренко І. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.

Голова атестаційної комісії

А. А. Пилипенко